

УДК 02:004:316.77

Н.Е. Кунанець, Г.І. Липак

КОНСОЛІДАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ БІБЛІОТЕК, АРХІВІВ, МУЗЕЇВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

Мета роботи. Дослідження ставить за мету вивчення можливостей консолідації інформаційних ресурсів бібліотек, архівів і музеїв в умовах інформаційного суспільства. **Методологію** дослідження становлять порівняльно-історичний та компаративний методи, які дозволяють шляхом порівняння виявити загальне й особливе у досвіді об'єднання інформаційних ресурсів бібліотек, архівів, музеїв, а також причини подібностей і розходжень у створенні метаданих, зміни, що відбулися в процесі еволюції способів опрацювання інформації; визначити тенденції розвитку досліджуваних об'єктів. **Наукова новизна** полягає у комплексному аналізі існуючих світових тенденцій у сфері консолідації історичних та меморіологічних інформаційних ресурсів бібліотек, архівів, музеїв та їхньої аплікації на соціокомунікаційне середовище «розумного міста». **Висновки.** Консолідація інформаційних ресурсів міських бібліотек, архівів та музеїв сприятиме формуванню єдиного соціокомунікаційного інформаційного простору, що відображатиме ментальну й історичну особливість кожного окремого міста, сприятиме підвищенню якості інформаційного обслуговування населення, розвиватиме туристичну привабливість регіону, відповідатиме сучасним запитам суспільства, базованого на знаннях.

Ключові слова: інформаційні ресурси, бібліотека, архів, музей, соціокомунікаційне середовище, «розумне місто», консолідовані інформаційні ресурси.

Н.Э. Кунанец, Г.И. Липак

КОНСОЛІДАЦІЯ ІНФОРМАЦІОННИХ РЕСУРСОВ БІБЛІОТЕК, АРХІВОВ, МУЗЕЕВ: МИРОВОЙ ОПЫТ

Цель работы. Исследование ставит целью изучение возможностей интеграции информационных ресурсов библиотек, архивов и музеев в условиях информационного общества. **Методологию** составляют сравнительно-исторические и компаративные методы, которые позволяют путем сравнения обнаружить общее и особенное в опыте объединения информационных ресурсов библиотек, архивов, музеев, а также причины похожести и расхождений в формировании метаданных, изменения, которые состоялись в процессе эволюции способов обработки информации; определить тенденции развития исследуемых объектов. **Научная новизна** заключается в комплексном анализе существующих мировых тенденций в сфере консолидации исторических и меморіологических информационных ресурсов библиотек, архивов, музеев и их аплікації на соціокомунікаційну среду «умного города». **Выводы.** Консолидация информационных ресурсов городских библиотек, архивов и музеев будет способствовать формированию единого соціокомунікаційного інформаційного пространства, которое будет отображать ментальную и историческую особенность каждого отдельного города, способствовать повышению качества информационного обслуживания населения, будет развивать туристическую привлекательность региона, отвечать современным запросам общества, базированного на знаниях.

Ключевые слова: информационные ресурсы, библиотека, архив, музей, «умный город», консолидированные информационные ресурсы.

N. Kunanec, H. Lypak

CONSOLIDATION OF INFORMATION RESOURCES OF LIBRARIES, ARCHIVES, MUSEUMS: THE WORLD EXPERIENCE

The purpose of the work. The research has the aim to explore the integration possibilities of information resources of libraries, archives and museums in a information society. Methodology of the research constitutes the comparative-historical and the comparative methods that allow to detect general and specific in experience with association of resources libraries, archives, museums, and the reasons for these similarities and differences, changes which took part in the process of the evolution ways of processing information; identify the trends in the development of research objects. Scientific innovation is the deep analysis of current global trends in the consolidation sphere of historical and memorolohical information resources of libraries, archives, museums and their application in socio-cultural environment the "smart city". Conclusions. Consolidation of information resources of city libraries, archives and museums contribute to the formation of a single socio-cultural information space, which will reflect the mental and historical features of each city, will improve the quality of information services to the population, will develop the attractiveness of the region, will meet modern demands of society based on knowledge.

Keywords: *information resources, library, archive, museum, "smart city", consolidated information resources.*

Актуальність теми дослідження. Формування комфортного інформативно насиченого міського соціокомунікаційного середовища, яке створюється в рамках проекту «Розумне місто», потребує удосконалення інформаційно-технологічного базису для забезпечення унікальності та специфічності інформаційного простору кожного окремого міста. Таке соціокомунікаційне середовище покликане надавати мешканцям і туристам зручні інформаційно-технологічні інструменти для задоволення їхніх інформаційних і комунікативних потреб, передусім соціально-орієнтованого характеру.

Основу формування якісного соціокомунікаційного середовища сучасного міста, яке б відображало його ментальну специфіку, мають скласти, в першу чергу, установи соціальної пам'яті (бібліотеки, архіви, музеї), а також місцеві засоби масової інформації.

В умовах цифрового довкілля співпраця бібліотек, архівів і музеїв повинна розвиватися для підтримки, створення і збереження нових форм комунікації та нової «цифрової матеріальної культури» [17].

Мета дослідження – розроблення методології підвищення ефективності інформаційного забезпечення міських мешканців і гостей міста шляхом створення консолідованого інформаційного ресурсу, який віртуально об'єднував би інформаційні ресурси бібліотек, музеїв та

архівів, що працюють у місті. Дослідження спрямоване на комплексний аналіз світового досвіду об'єднання інформаційних ресурсів бібліотек, музеїв, архівів, витоків, переваг і недоліків такої інтеграції з метою подальшої роботи над розробленням методологічних засад формування соціокомунікаційного простору міста, що базується на консолідованому інформаційному ресурсі вказаних установ.

Виклад основного матеріалу. Питанням співпраці бібліотек, архівів та музеїв присвячено чимало праць вітчизняних і зарубіжних науковців; на цю тематику проводяться конференції та наукові дослідження. Наприклад, у праці М. Хедстром [14] проаналізовано історичний розвиток бібліотек, архівів, музеїв і показано їхні ключові спільні риси в створенні та підтримці суспільних знань, що уможливили свого часу розвиток Ренесансу, Просвітництва, науково-технічної революції, а в час стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій набули нового значення і втілення. На вітчизняних теренах над питаннями розширення доступу до ресурсів бібліотек, музеїв та архівів працювали С. Шемаєв [41; 42], І. Довгалюк [34], В. Петрович, Ф. Рябчикова [39], М. Кузнецова [38], С. Ключок [36], С. Денисенко [33] та ін.

Як установи соціальної та культурної пам'яті, що еволюціонують окремо, бібліотеки, архіви і музеї були осмислені впродовж

XVIII ст. Проте в структури державного значення, які об'єднувалися у професійні спілки, вони перетворилися лише наприкінці XIX – на початку XX ст. До прикладу, Американська бібліотечна асоціація була організована 1876 р.; Американська асоціація музеїв 1906 р.; а Товариство американських архівістів 1936 р. [3].

Ідеї об'єднання бібліотек, музеїв, архівів далеко не нові, а швидше навпаки, є поверненням до витоків їхнього функціонування, оскільки сучасні бібліотеки, беручи активну участь у створенні та розповсюдженні електронних документів, повертаються до стародавньої та середньовічної моделі бібліотеки як місця і виробництва, і збереження [11] інформаційних ресурсів.

У сучасній світовій практиці використовуються кілька варіантів і методологічних принципів для створення об'єднаних ресурсів бібліотек, музеїв, архівів. Англomовний світ схильний називати такий ресурс LAM (від Library, Archives, Museums), німецькомовна спільнота – BAM (від Bibliotheken, Archiven, Museen), італійською мовою зазначений ресурс отримав назву MAB (від Musei, Archivi, Biblioteche) тощо. Ми ж надалі будемо послуговуватися українським акронімом БАМ (бібліотеки, архіви, музеї).

Можливість зібрання і класифікації різномірних інформаційних джерел та надання широкого доступу до них кожному охочому розглядав у своїх працях відомий бельгійський бібліограф Поль Отле (Р. Otlet, 1868-1944) [26].

Грунтовне дослідження доцільності та сучасних тенденцій співпраці бібліотек, архівів та музеїв було проведене за підтримки і фінансування Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ IFLA (International Federation of Library Associations) з 2004 по 2008 р. Його результати представлені у звіті «Публічні бібліотеки, музеї та архіви: тенденції у співпраці та кооперації», в якому відзначено: «...вони підтримують і зміцнюють можливості безперервного навчання, збереження спадщини громад, а також захист і забезпечення доступу до інформації» [29].

Н. Аллен [1] та Х. Гібсон [10] вважають, що партнерства між установами пам'яті на різних рівнях – від невеликих разових програм до довгострокових амбітних проектів –

мають значні переваги, які продемонстровані на прикладі співпраці бібліотек, архівів, музеїв Англії та США. Разом з тим, Р. Мартін [23] не погоджується з цією думкою і зазначає, що музеї та архіви мають суттєві відмінності, порівняно з бібліотеками, у ставленні до організації доступу до своїх колекцій та їхнього використання, тому їхнє співробітництво не є симбіозом і не повинне мати характер «паразитарних взаємовідносин».

Перспективи реалізації проектів із об'єднання інформаційних ресурсів бібліотек, архівів, музеїв (далі – БАМ) постали разом із розвитком інформаційних технологій, що сприяють еволюції методів опрацювання інформації. Саме в електронному просторі, на думку А. Ярров, Б. Клаб, Дж.-Л. Драпер [29], Л. Демпсі [5], зникають відмінності між інформаційними ресурсами цих установ, посилюються процеси конвергенції, відбувається переплетіння їхніх основних функцій.

Проблеми, що потребують вирішення при реалізації проектів БАМ, окреслив ще 2000 р. Л. Демпсі: формування системи ефективного інформаційного обслуговування користувача; забезпечення принципово нового підходу до формування інформаційних ресурсів з урахуванням непередбачуваних і наявних ситуацій; потреба створення інституційних установ для забезпечення процесів надання стабільних інформаційних послуг [5].

Девід М. Леві [18] розкриває відмінності між традиційним поняттям *документ* і його сенсом в еру інформаційних технологій: з'являються ширші можливості для консолідації інформації шляхом створення та опрацювання електронних документів. Майкл Дж. Паулюс-молодший використовує поняття *запис* як альтернативу поняттям *стаття*, *книга*, *документ*: як і книга, запис розуміється як матеріальне середовище, яке передає повідомлення в просторі та часі, але в електронних ресурсах формальні відмінності між книгами і записами стає все важче підтримувати. Аналізуючи життєві цикли бібліотечної та архівної інформації, автор аналізує спільні етапи життєвого циклу електронних записів: створення, поширення і використання, зберігання і технічне опрацювання, архівне збереження [27].

Марлен Манов досліджує природу електронних об'єктів і способів їхнього створення, які змінюють передачу культурної та історичної пам'яті [22]. Основною проблемою стає збереження нестійких електронних даних – і в цьому бібліотека майбутнього все більше уподібнюється архіву. Мануель Кастельс вбачає подібність між архівами та музеями, вважаючи останні архівами подій з людського життя, що були чи будуть пережиті [4]. Юлія Демченко [32] та Сергій Шемаєв [42] зосереджують увагу на музейній функції бібліотек.

При дослідженні співпраці бібліотек, архівів і музеїв значна увага приділяється: вивченню інформаційних потреб користувачів цих установ; шляхом підвищення відповідальності інформаційних працівників; удосконалення освітніх програм для підготовки фахівців інформаційної галузі [24].

Ще в липні 1988 р. на 29 конференції Секції рукописів та рідкісних книг (RBMS – Rare Books and Manuscripts Section), що проходила в Нью-Орлеані, розглядалося питання подальшої долі спеціальних бібліотечних колекцій як «музеїв книги» у контексті змін, що відбуваються із ними в інформаційному суспільстві.

Конференція ELAG (European Library Automation Group), що проходила в Парижі 2000 р. під назвою «Конвергенція архівів, бібліотек, музеїв», присвячувалася проблемам консолідації їхніх фондів. За оцінками експертів [28], найважливішим результатом конференції стало розроблення методологічних засад до організації оцифрування об'єктів, які зберігаються у цих установах.

У 2003 р. тривала співпраця Американської бібліотечної асоціації (ALA – American Library Association) та Товариства американських архівістів (SAA – Society of American Archivists) була розширена за рахунок долучення Американської асоціації музеїв (AAM – American Association of Museums).

Ролі установ культурної спадщини в процесах консолідації інформаційних ресурсів обговорювалися на зустрічах їхніх представників у липні 2004 р. в Нью-Йоркській публічній бібліотеці та на конференції «Вибори та виклики» в Науково-дослідному центрі Бенсона Форда в Дірборн, штат Мічиган, у жовтні того ж року [7].

На конференції «Бібліотеки, архіви, музеї: три складові, один великий проект», що проводилася 2005 р. об'єднанням RLG (The Research Library Group – некомерційна організація, що об'єднує понад 150 наукових бібліотек, архівів, музеїв та інших закладів культури), та «Бібліотеки, архіви та музеї в XXI столітті: спільні місії, об'єднання у майбутньому», організованій секцією RBMS у червні 2006 р. [30], було зосереджено увагу на необхідності розроблення інструментальних засобів і технологій для федеративного пошуку та створення корпоративних каталогів.

IFLA 2008 р. започаткувала дискусії на найвищому рівні з іншими міжнародними професійними асоціаціями, такими, як: ICA – The International Council of Archives (архіви), ICOM – The International Council of Museums (музеї), ICOMS – The International Council of monuments & sites (пам'ятники і сайти), CCAAA – Coordinating Council of Audiovisual Archives Associations (аудіовізуальні архіви). Ці міжнародні професійні асоціації вирішують аналогічні проблеми, тому було створено робочу групу, яка 2009 р. отримала назву LAMMS (Libraries, Archives, Museums, Monuments & Sites). На групу покладалося завдання розроблення методологічних засад консолідації інформаційних ресурсів бібліотек, архівів, музеїв [19].

На багатьох конференціях IFLA обговорювалися питання розподілу завдань і обов'язків, ризиків і переваг такої співпраці, умови успішності проектів та підвищення ефективності процесів із формування об'єднаних ресурсів [13].

З 2011 р. набуло актуальності дослідження об'єднання культурних установ в азійських країнах. Під егідою IFLA в Делі була проведена перша міжнародна конференція ICLAM 2011 «Зближення архівів, бібліотек і музеїв», на якій розглядалися питання розширення прав і можливостей користувачів за допомогою інформаційних технологій [16], і наголошувалося на важливості співпраці бібліотек, архівів, музеїв як інститутів пам'яті.

У Великій Британії аналогічна діяльність координувалася Радою музеїв, бібліотек і архівів (MLA – Museums, Libraries and Archives Council), яка розглядала питання об'єднання ресурсів бібліотек, музеїв та архівів у контексті

організації безперервної освіти населення та формувала пропозиції з цих питань для уряду. Її діяльність фінансувалася відділом культури, ЗМІ та спорту (Arts Council England press office) до 2012 р., а потім функції MLA були передані Раді мистецтв та національних архівів (Arts Council and The National Archives) [25].

Для обговорення ролі інформаційних технологій у процесах надання зручного доступу до об'єктів культурної спадщини, робочою групою IFLA з конвергенції (IFLA Convergence Work Group) 2012 р. було проведено конференцію в Гельсінкі (Фінляндія). На конференції здійснювався пошук найраціональніших шляхів збереження національного надбання із фондів бібліотек, музеїв та архівів різних країн, наголошувалося на необхідності досягнення балансу між формуванням інформаційних ресурсів, що мають регіональне та міжнародне значення [15].

У 2014 р. IFLA провела масштабну конференцію в Турині (Італія) на тему «Теорія і дослідження збіжності професійної ідентичності в установах культурної спадщини (бібліотеках, музеях та архівах) за межами технології». Було підбито підсумки започаткованої 2011 р. ініціативи Італійської бібліотечної асоціації (AIB), Італійської асоціації національних архівів (ANAI) та Міжнародної ради музеїв (ICOM Italia) під назвою «Музеї, архіви, бібліотеки» (MAB – Musei, Archivi, Biblioteche) [21]. Мета проекту – вивчення перспектив співпраці фахівців архівів, бібліотек, музеїв із формування консолідованих інформаційних ресурсів. Зокрема, регіональна група у Тоскані (Італія), створена у жовтні 2012 р. під назвою MAB Toscana, розгорнула роботу за трьома напрямками проекту: навчання із загальних тем працівників музеїв, архівів, бібліотек; формування пілотних проектів для співпраці; спільне використання описових мов і метаданих. На зборах членів Організації італійських прихильників бібліотечного формату MARC (GUMARC21) [12] у жовтні 2015 р. робоча група MAB Toscana поділилася досвідом і запропонувала на розгляд громадськості власні напрацювання на тему «Музеї – архіви – бібліотеки: як інтегрувати?»

Своїми здобутками з об'єднання інформаційних ресурсів бібліотек, архівів, музеїв на прикладі п'яти установ, що практикують таку

співпрацю, поділилися Венді М. Дафф з колегами [9]. Ними було обрано дві установи в Канаді і три в Новій Зеландії як платформи для проведення дослідження: Канадський Центр Архітектури в Монреалі, Цифрова бібліотека Тейлорів в Університеті Калгарі в Альберті, Новозеландський музей, Національна Бібліотека Нової Зеландії, Архіви Нової Зеландії. Аналіз проводився міждисциплінарною командою дослідників Університету Торонто в 2009-2012 рр. Дослідники відзначили, що об'єднавчі процеси приводять до повторного осмислення колекцій установ пам'яті. Найважчими для узгодження виявилися два фундаментально різні підходи до формулювання основних функціональних завдань установ: архіви традиційно заклопотані безпекою, конфіденційністю і захистом одиниць зберігання, а бібліотеки займаються оптимізацією доступу до своїх інформаційних ресурсів.

У світі активно розвивається низка аналогічних проектів, серед яких німецький портал ВАРМ [2], що переріс у Німецьку цифрову бібліотеку [6]; європейська цифрова бібліотека Europeana [8]; спільний проект бібліотек, архівів та музеїв Литви «Литовська культурна спадщина в цифровому середовищі» [20]; електронна бібліотека «Научное наследие России» [43] та ін.

В Україні в питанні створення єдиного інформаційного простору шляхом об'єднання бібліотечних, архівних та музейних ресурсів помітний певний поступ як на державному, так і регіональному рівнях: розпочато створення електронної бібліотеки «Культура України» [35]; розроблено низку регіональних інформаційних ресурсів, зокрема портал «Уся культура і мистецтво Таврії на одному порталі» [40]; створено консорціум «Історична Волинь», до якого ввійшли Хмельницька, Тернопільська, Житомирська, Волинська ОУНБ, обласні музеї й архіви [37]; активно є участь соціальних інститутів у таких Вікі-проектах, як БоГеМА (Бібліотеки, Галереї, Музеї, Архіви) [31].

Наукова новизна полягає у комплексному аналізі існуючих світових тенденцій щодо консолідації інформаційних ресурсів бібліотек, архівів, музеїв та їхніх апікацій на соціокомунікаційне середовище сучасного міста, оскільки, як свідчить зарубіжний досвід, розвиток міського

середовища стає дедалі залежним від наявності та якості «м'якого домену», тобто якості знань, культурно-соціальної інфраструктури, всього того, що називають інтелектуальним і соціальним капіталом. Дане дослідження спрямоване на виявлення можливостей формування соціокомунікаційного середовища міста майбутнього («розумного міста»), заснованого на консолідації інформаційних ресурсів місцевих установ пам'яті (бібліотек, архівів, музеїв). При цьому враховується унікальність соціокомунікаційного середовища кожного окремого міста. Досі подібні проекти розроблялися в глобальному контексті, мали на меті розширення доступу до колекцій необмеженого числа користувачів і не враховували місцевого історично-ментального контексту об'єднаних ресурсів.

Висновки. Питання співробітництва бібліотек-архівів-музеїв сьогодні є актуальними і глибоко вивчаються у всьому світі. Для пересічного користувача не має значення походження і фізичне місце збереження певного експоната – йому важлива доступність до його електронної версії у зручний для нього спосіб. І якщо одні дослідники мотивують консолідацію інформаційних ресурсів бібліотек, архівів і музеїв, необхідністю розширити доступ до них для користувачів, то інші вбачають у цьому процесі спосіб виживання цих установ і намагання залучати до ознайомлення з об'єднаними інформаційними ресурсами широкі верстви населення.

Проведений аналіз виявив, що в проблематиці інтеграції інформаційних ресурсів

БАМ найбільше уваги приділено причинам та перевагам такої співпраці, вивченню її історії, окресленню ролі та функції цих установ, обґрунтуванню шляхів подолання істотних відмінностей щодо ставлення співробітників цих установ до оцифрування колекцій (створення цифрових копій оригіналів). Разом з тим, недостатньо глибоко висвітлені методологічні засади об'єднання такої різномірної та полідокументної інформації. Практичний досвід показує успішну реалізацію нечисленних таких проєктів, переважно у формі порталів, що надають можливості швидкого пошуку та зручного доступу до ресурсів бібліотек, архівів, музеїв.

Практично відсутні дослідження, результати яких підтверджували б необхідність подібної консолідації в рамках формування соціокомунікаційного середовища окремих міст. Прагнення до глобалізації часто нівелює регіональне значення установ культурної та історичної пам'яті, а саме вони відіграють важливу роль соціальної пам'яті міської громади, уособлюють її культурну та інтелектуальну спадщину.

Предметом майбутніх досліджень повинен стати пошук оптимальних схем опису інформаційних ресурсів, що зберігаються у фондах бібліотек, архівів та музеїв у різних форматах, для забезпечення функціональної сумісності технологій і реалізації співпраці різних культурних установ та надання ефективного онлайн-доступу до цих ресурсів користувачам.

Використані джерела

1. Allen N. Collaborative Digitization: Libraries and Museums Working Together / Nancy Allen, Bishoff Liz // *Advances in Librarianship*. – 2002. – № 26. – P. 43-81.
2. BAM, das gemeinsame Portal zu Bibliotheken, Archiven, Museen [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bam-portal.de>. – Дата перегляду: 27.06.2016.
3. Carpenter K. E. Libraries / Kenneth E. Carpenter // *A History of the Book in America*. – Chapel Hill: University of North Carolina Press. – 2007. – Volume 3: The Industrial Book, 1840–1880. – P. 317.
4. Castells M. Museums in the Information Era: cultural connectors of time and space / Manuel Castells // *Museums in a Digital Age* / Ed. Ross Parry. – New York: Routledge. – 2010. – P. 427-434.
5. Dempsey L. Scientific, industrial, and cultural heritage. A shared approach: A research framework for digital libraries, museums and archives [Електронний ресурс] / L. Dempsey. – Режим доступу: <http://www.ariadne.ac.uk/issue22/dempsey/>.
6. Deutsche digitale bibliothek [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.deutsche-digitale-bibliothek.de>. – Дата перегляду: 27.06.2016.
7. Dupont C. Libraries, archives, and museums in the twenty-first century: Intersecting missions, converging futures? / Christian Dupont // *RBM: A Journal of Rare Books, Manuscripts and Cultural Heritage* – 2007. – № 8(1). – P. 13-19.

8. Europeana collections [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.europeana.eu>. – Дата перегляду: 27.06.2016.
9. From coexistence to convergence: studying partnerships and collaboration among libraries, archives and museums / W. Duff, J. Carter, J. M. Cherry, Mac Neil. // *Information Research*. – 2013. – № 18(3) – P. 585.
10. Gibson H. Links between libraries and museums: investigating museum-library collaboration in England and the USA / Hannah Gibson, Anne Morris, Marigold Cleeve // *Libri*. – 2007. – P. 53-64.
11. Grafton A. Future Reading: Digitization and Its Discontents [Електронний ресурс] / Anthony Grafton // *New Yorker*. – 2007. – № 5(November). – Режим доступу: <http://www.newyorker.com/magazine/2007/11/05/future-readin>.
12. Gruppo utilizzatori Italiani del MARC 21 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gumarc21.unicatt.it/>. – Дата перегляду: 17.06.2016.
13. Gwinn N. E. LAMMS and International Collaboration [Електронний ресурс] / Nancy E Gwinn // ICOMOS scientific symposium: Changing world, changing views of heritage, Malta, 7 October 2009. – Режим доступу: http://iranicomos.org/wp-content/uploads/2009/09/ADCOM_200910_SYMP_1_Documentation_Nancy_Gwinn.pdf. – Дата перегляду: 06.07.2016.
14. Hedstrom M. On the LAM: Library, archive, and museum collections in the creation and maintenance of knowledge communities [Електронний ресурс] / Margaret Hedstrom, John Leslie King. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/education/innovation-education/32126054.pdf> – Дата перегляду: 29.06.2016.
15. IFLA Convergence WG (2012) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://conference.ifla.org/past-wlic/2012/session-164.htm>. – Дата перегляду: 19.06.2016.
16. International Conference of the Libraries, Archives, Museums [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nift.ac.in/ICLAM_2011/index.html. – Дата перегляду: 23.06.2016.
17. Kirschenbuam Matthew G. Digital Materiality: Preserving Access to Computers as Complete Environments / Matthew G. Kirschenbuam et al. // *California Digital Library*. – 2009. – №10. – P.105-112.
18. Levy D. Scrolling forward: Making sense of documents in the digital age [Електронний ресурс] / David M. Levy // Skyhorse Publishing. – Режим доступу: <http://arcadepub.com/titles/9632-9781611459845-scrolling-forward-making-sense-of-documents-in-the-digital-age>.
19. Libraries, Archives, Museums, Monuments and Sites [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifla.org/lamms>. – Дата перегляду: 27.06.2016.
20. Lithuanian Cultural Heritage in the Virtual Environment [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epaveldas.lt>. – Дата перегляду: 30.06.2016.
21. MAB (Musei, Archivi, Biblioteche): Professionisti Del Patrimonio culturale [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mab-italia.org>. – Дата перегляду: 28.06.2016.
22. Manoff M. Archive and Database as Metaphor / Marlene Manoff // *Portal: Libraries and the Academy* – 2010. – № 4. – P. 385.
23. Martin R. S. Co-operation and change: Archives, libraries and museums in the United States / Robert Martin // *IFLA PUBLICATIONS*. – №130. – 2008. – P. 65.
24. Marty P. An introduction to digital convergence: libraries, archives, and museums in the information age / Paul Marty // *Museum Management and Curatorship*. – 2009. – №24 (4). – P. 295-298.
25. Museums, Libraries and Archives Council [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Museums_Libraries_and_Archives_Council. – Дата перегляду: 23.06.2016.
26. Paul Otlet [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Paul_Otlet. – Дата перегляду: 13.06.2016.
27. Paulus Jr. Reconceptualizing academic libraries and archives in the digital age / Jr. Paulus, J. Michael // *Portal: Libraries and the Academy* – 2011. – № 11 (4). – P. 939-952.
28. Tammaro A. M. Convergenza di Biblioteche, Archivi e Musei _le iniziative di IFLA/ Anna Maria Tammaro // *AIB studi*. – 2014. – Vol.54, №1. – Режим доступу: <http://aibstudi.aib.it/article/view/10004/9450>.
29. Yarrow A. Public libraries, archives and museums: Trends in collaboration and cooperation [Електронний ресурс] / Alexandra Yarrow, Barbara Clubb, Jennifer-Lynn Draper. – Режим доступу: http://www.intelyway.com/administrator/arhivi/Vid_Gajsek-MUZEJI/Profrep108.pdf. – Дата перегляду: 23.06.2016.
30. Zorich, D.M. Beyond the Silos of the LAMs: collaboration among libraries, archives and museums / Diane Zorich, Günther Waibel, Ricky Erway // *OCLCL Research*. – Dublin, Ohio: OCLC Online Computer Library Center, 2008. – P. 59.
31. БоГеМа. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.wikimedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D0%93%D0%B5%D0%9C%D0%90>. – Дата перегляду: 17.06.2016.
32. Демченко Ю.А. Изменения в составе и содержании функций библиотек, осуществляющих музейную деятельность / Ю.А. Демченко // *Вестник Челябинской государственной академии культуры и искусств*. – 2010. – №15. – С.18.

33. Денисенко С.О. Інтеграція краєзнавчих фондів бібліотек регіону в умовах інформатизації : автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / С. О. Денисенко. – Харків, 2003. – 22 с.
34. Довгалюк І.Г. Зарубіжний досвід упровадження меморіальної діяльності / І.Г. Довгалюк // Теорія та практика державного управління. – 2014. – № 1. – С. 320-326.
35. Електронна бібліотека «Культура України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elib.nplu.org>. – Дата перегляду: 27.06.2016.
36. Клочок С. Формування систем метаданих цифрових історико-культурних ресурсів бібліотек / С. Клочок // Бібліотечний вісник. – 2015. – № 3. – С. 28.
37. Консорціум «Історична Волинь» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://istvolyn.info/>. – Дата перегляду: 27.06.2016.
38. Кузнецова М. М. Комунікаційно-корпоративні ресурси з краєзнавства як результат діяльності бібліотечних об'єднань у регіоні / М. М. Кузнецова // Вісник Харківської державної академії культури. – 2011. – № 33. – С. 91-100.
39. Петрович В. Проблеми застосування новітніх технологій в обліку музейних предметів / В. Петрович, Ф. Рябчикова // Острозький краєзнавчий збірник – 2012. – Вип. 5. – С.173-177.
40. Уся культура і мистецтво Таврії на одному порталі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://artkavun.kherson.ua/ua-home.htm>. – Дата перегляду: 17.06.2016.
41. Шемаєв С.О. Співробітництво бібліотек, архівів, музеїв у сучасних умовах / С.О. Шемаєв // Вісник Харківської державної академії культури. – 2012. – № 36. – С.166-174.
42. Шемаєв С.О. Створення бібліотечних музеїв: завдання та функції / С.О. Шемаєв // Вісник Харківської державної академії культури. – 2012. – Вип. 37. – С. 113-120.
43. Электронная библиотека «Научное наследие России» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.e-heritage.ru>. – Дата перегляду: 30.06.2016.

References

1. Allen, N. & Bishoff, L. (2002). Collaborative Digitization: Libraries and Museums Working Together. *Advances in Librarianship*, 26, 43-81 [in English].
2. BAM, das gemeinsame Portal zu Bibliotheken, Archiven, Museen. Retrieved from <http://www.bam-portal.de> [in German].
3. Carpenter K. E. (2007). *Libraries. A History of the Book in America*. Chapel Hill: University of North Carolina Press. Volume 3: The Industrial Book, 1840–1880 [in English].
4. Castells, M. (2010). Museums in the Information Era: cultural connectors of time and space. *Museums in a Digital Age*. Ross Parry (Eds.). New York: Routledge, 427-434 [in English].
5. Dempsey L. Scientific, industrial, and cultural heritage. A shared approach: A research framework for digital libraries, museums and archives. Retrieved from <http://www.ziade.ac.uk/issue22/dempsey> [in English].
6. Deutsche digitale bibliothek Retrieved from <http://www.deutsche-digitale-bibliothek.de> [in German].
7. Dupont, C. (2007). Libraries, archives, and museums in the twenty-first century: Intersecting missions, converging futures? *RBM: A Journal of Rare Books, Manuscripts and Cultural Heritage*, 8(1), 13-19 [in English].
8. European collections. Retrieved from <http://www.europeana.eu> [in English].
9. From coexistence to convergence: studying partnerships and collaboration among libraries, archives and museums (2013). W. Doff, J. Carter, J. M. Cherry, Mac Neil (Eds.). *Information Research*, 18(3), 585 [in English].
10. Gibson, H., Morris, A., Marigold, C. (2007). Links between libraries and museums: investigating museum-library collaboration in England and the USA. *Libri*, 53-64 [in English].
11. Grafton, A. (2007). *Future Reading: Digitization and Its Discontents*. New Yorker, 5(November). Retrieved from <http://www.newyorker.com/magazine/2007/11/05/future-reading>.
12. Gruppo utilizzatori Italiani del MARC 21. Retrieved from <http://gamarc21.unicatt.it/> [in Italian].
13. Gwinn, N. E. (2009). LAMMS and International Collaboration. ICOMOS scientific symposium: Changing world, changing views of heritage, Malta, 7 October 2009. Retrieved from http://francomea.org/wp-content/uploads/2009/09/ADCOM_200910_SYMP_1_Documentation_Nancy_Gwinn.pdf [in English].
14. Hedstrom, M. & King J.-L. On the LAM: Library, archive, and museum collections in the creation and maintenance of knowledge communities. Retrieved from <http://www.oecd.org/education/innovation-education/32126054.pdf> [in English].
15. IFLA Convergence WG. (2012). Retrieved from <http://conference.ifla.org/past-wlic/2012/session-164.htm> [in English].

16. **International Conference of the Libraries, Archives, Museums**. (2011). Retrieved from http://www.nift.ac.in/ICLAM_2011/index.html [in English].
17. **Kirschenbaum Matthew, G.** (2009). **Digital Materiality: Preserving Access to Computers as Complete Environments**. *California Digital Library*, 10, 105-112 [in English].
18. **Levy, D.** *Scrolling forward: Making sense of documents in the digital age*. Skyhorse Publishing. Retrieved from <http://arcadepub.com/titles/9632-9781611459845-scrolling-forward-making-sense-of-documents-in-the-digital-age> [in English].
19. **Libraries, Archives, Museums, Monuments and Sites**. Retrieved from <http://www.ifla.org/lamms> [in English].
20. **Lithuanian Cultural Heritage in the Virtual Environment**. Retrieved from <http://www.epaveldas.lt> [in English].
21. **MAB (Musei, Archivi, Biblioteche) Professionisti Del Patrimonio culturale**. Retrieved from <http://www.mab-italia.org> [in English].
22. **Mannuff, M.** (2010). **Archive and Database as Metaphor**. *Portal: Libraries and the Academy*, 4, 385 [in English].
23. **Martin, R. S.** (2008). **Co-operation and change: Archives, libraries and museums in the United States**. IFLA PUBLICATIONS, 130, 65 [in English].
24. **Marty, P.** (2009). **An introduction to digital convergence: libraries, archives, and museums in the information age**. *Museum Management and Curatorship*, 24 (4), 295-298 [in English].
25. **Museums, Libraries and Archives Council**. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Museums_Libraries_and_Archives_Council [in English].
26. **Paul Otlet**. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Paul_Otlet [in English].
27. **Paulus, Jr.** (2011). **Reconceptualizing academic libraries and archives in the digital age**. *Portal: Libraries and the Academy*, 11 (4), 939-952 [in English].
28. **Tammara, A. M.** (2014). **Convergenza di Biblioteche, Archivi e Musei_ iniziative di IFLA**. *AIB studi*, 54, 1. Retrieved from <http://aibstudi.aib.it/article/view/10004/9450> [in Italian].
29. **Yarrow, A. Chubb, B., Draper J.-L.** *Public libraries, archives and museums: Trends in collaboration and cooperation*. Retrieved from http://www.intelway.com/administrator /admin/Vid_Gajsek-MUZEJ/Pacifep108.pdf [in English].
30. **Zorich, D.M., Günther, W. Erway, R.** (2008). **Beyond the Silos of the LAMs: collaboration among libraries, archives and museums**. OCLCL Research. – Dublin, Ohio: OCLC Online Computer Library Center [in English].
31. **BoGeMa**. Retrieved from: <https://ua.wikimedia.org/wiki/%D0%91%D0%9E%D0%93%D0%95%D0%9C%D0%90> [in Ukrainian].
32. **Demchenko, Yu. A.** (2010). **Changes in the composition and content of library functions, carrying out museum activities**. *Vesnyk Chelyabinskoy gosudarstvennoy akademii kultury i iskusstv*. – 15-18 [in Russian].
33. **Danylenko, S. O.** (2003). **Integration of local lore funds of libraries of region in conditions of information**. Doctoral dissertation [in Ukrainian].
34. **Dovhaluk, I. H.** (2014). **Foreign experience of memorial activity introducing**. // *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*. – 1. -320-326. [in Ukrainian]
35. **The digital library «Kultura Ukrainy**. Retrieved from <http://elb.nplu.org> [in Ukrainian].
36. **Klochek, S.** (2015). **Formation digital historical and cultural resources metadata of libraries**. *Formuvannia natsionalnoho naukovo-informatsiynoho prostoru: integratsiia y kooperatsiia zruyl bibliotek, naukovykh ustanov ta informatsiynykh tsestriv Ukrainy*, 28 [in Ukrainian].
37. **Konsortium «Historical Volyn**. Retrieved from <http://istvolyn.info> [in Ukrainian].
38. **Kuznetsova, M. M.** (2011). **Corporate- communications resources as a result of local history library associations in the region**. *Vesnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury*, 33, 91-100 [in Ukrainian].
39. **Petrovych, V. & Riabchykova, V.** (2012). **The problems of new technologies in the museum objects recording**. *Ostruzkyi kraieznavchyi zhurnyk*, 5, 173-177 [in Ukrainian].
40. **All culture and arts Tavria at one portal**. Retrieved from: <http://aflc.zovna.kherson.ua/ua-home.htm> [in Russian].
41. **Shemshiev S. O.** (2012). **The cooperation of libraries, archives and museums in modern conditions**. *Vesnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury*, 36, 166-174 [in Ukrainian].
42. **Shemshiev, S. O.** (2012). **Creating a library museums: the tasks and functions**. *Vesnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury*, 37, 113-120 [in Ukrainian].
43. **The digital library «Scientific heritage of Russia**. Retrieved from: <http://www.e-heritage.ru> [in Russian].